

w książce wspomnień, spisanych u schyłku życia, opublikowany został w całości po raz pierwszy.

Trzeci z autorów publikowanych pamiętników, Borys Kokenaj, urodził się w nie tak zasobnej materialnie rodzinie karaimskiej z Teodozji. Również w odróżnieniu od poprzedników nie zdołał on opuścić terytorium Rosji sowieckiej w okresie wojny domowej. Panująca na Krymie kłeska głodu zmusiła go do porzucenia rodzinnych stron i osiedlenia się w Rostowie nad Donem, gdzie pracował jako radiotelegrafista. Pomimo bardzo trudnych warunków życia i braku możliwości publikowania, zgromadził on i opracował bogaty materiał dokumentujący historię i kulturę narodu karaimskiego. Starał się utrzymywać osobisty kontakt z rodakami żyjącymi w ZSRS, a korespondencyjny z zamieszkującymi poza granicami, m.in. w Polsce. Jego artykuły w okresie międzywojennym ukazały się na łamach „Myśli Karaimskiej” i „Karaj Awazy”. Po śmierci w 1967 r. część jego archiwalnej spuścizny została przekazana do archiwum w Wilnie. Fragment jego dzienników w przekładzie na język polski publikujemy w tym numerze „Awazymyz”.

Całość omawianej publikacji dopełniają artykuły współczesnych autorów. I tak Władimir Kropotow prezentuje tematykę dotyczącą położenia ludności karaimskiej na terytoriach okupowanych przez hitlerowskie Niemcy w czasie II wojny światowej. Nieznanym wcześniej dokumentem cytowanym w artykule jest list Seraji Szpazsala do Borysa Kokenaja z 29 listopada 1944 r. opisujący realia niemieckiej okupacji na Wileńszczyźnie. Konstantin Efetow zajął się obecnością Karaimów w życiu i twórczości znakomitego rosyjskiego, a następnie amerykańskiego prozaika, Władimira Nabokowa. Jego ojciec, jak też on sam pozostawali w zażyłych relacjach z Salomonem Krymem, karaimskim działaczem społecznym i politykiem. Natomiast Regina Uszataja omówiła nieznaną losy karaimskiej biblioteki im. Ilii Kazasa w Symferopolu założonej w roku 1918 i działającej pod tą nazwą zaledwie do 1921. Pomimo starań wspólnoty karaimskiej o jej reaktywowanie w kolejnych latach, pozostały po niej jedynie pojedyncze egzemplarze książek z odciskiem oryginalnej pieczęci.

Mariusz Pawelec

Историко-культурное наследие крымских караимов / ред.- сост. Полканова А. Ю. – Симферополь: ГАУ РК «Медиацентр им. И. Гаспринского», 2016 – 320 с.: фото.

Losy Karaimów we Francji

Dnia 22 grudnia 2017 r. w Narodowym Instytucie Języków i Cywilizacji Orientalnych (INALCO) odbyła się obrona pracy magisterskiej Blandine Guyot pod tytułem «La Communauté des Karaïms en France – II. De 1920 à nos jours. Appartenance culturelle, affirmation nationale, et sentiment religieux» („Społeczność Karaimów we Francji – II. Od 1920 r. do naszych czasów. Przynależność kulturowa, identyfikacja narodowa i odczucia religijne”), przygotowanej pod kierunkiem prof. Catherine Poujol.

Wśród publiczności przysłuchującej się obronie, którą trwała prawie dwie godziny, znalazło się około 20 potomków Karaimów, którzy wyemigrowali z Krymu do Francji na początku XX w., a także niżej podpisana, jako przedstawicielka polskiej społeczności karaimskiej przebywająca aktualnie we Francji.

Autorka dysertacji na podstawie archiwalnych dokumentów Stowarzyszenia Karaimów Francji (przechowywanych przez potomków Karaimów, w tym znanego nam wszystkim Michela Kefeli), a także rejestrów policji francuskiej oraz wspomnień członków społeczności odtworzyła obraz gminy karaimskiej we Francji od lat 20 XX w. do chwili obecnej. Praca została oceniona bardzo dobrze przez komisję i można mieć nadzieję, że stanie się ona punktem wyjścia dla dalszych badań na temat losów francuskich Karaimów.

Anna Abkowitz

Podczas obrony abiturientka prezentowała odkryte w archiwach dokumenty i fotografie.

Fot. Anna Abkowitz